

til hvis Udtalelser og Motiveringer Ministeriet kan slutte sig og henholde sig.

Disse 5 Lovforslag sammen med de Forslag, som Kommissionen i øvrigt stiller, og som tager Sigte paa en ændret Finanslovpstilling, er i Virkeligheden en sammenhængende Række, afpassede og afvejede efter hverandre og med den Hensigt at skabe Mulighed for en mere økonomisk, mere forretningsmæssig Drift af de Statsvirksomheder, det her drejer sig om, nemlig Statsbanerne, Postvæsenet og Telegrafvæsenet. Det vil derfor være rimeligt — jeg skal gøre det saa kortfattet som muligt —, at jeg her omtaler den samlede Plan, altsaa ogsaa den Del, der vender ud mod Finansloven, og det er saa meget mere rimeligt, som Behandlingen af Finanslovsforslaget netop nu skal tage sin Begyndelse. Kommissionen er enig om, at der bør stilles Forrentningskrav til Statens Erhvervsvirksomheder, dels fordi det skønnes rimeligt og rigtigt, at saadanne Virksomheder bæres gennem deres egne Indtægter, dels — og det vil jeg gerne understrege stærkt som et Hovedpunkt — fordi en Fastholden af Kravet om Forrentning som driftsøkonomisk Synspunkt er nødvendigt som Drivkraft for Styrelsen i Henseende til at opnaa en fuldt gennemført økonomisk og forretningsmæssig Drift. Opfyldelsen af dette Krav skulde altsaa være det bærende for Styrelsen i alle dens Dispositioner.

Kommissionen behandler de tre Statsvirksomheder, Statsbanerne, Postvæsenet og Telegrafvæsenet, hver for sig, men de almindelige Betragtninger er fælles, og hvad der i saa Henseende udtales for Statsbanernes Vedkommende, gælder ogsaa de andre Virksomheder. Kommissionen imødekommer den Indvending, der specielt kan gøres overfor et ubetinget Forrentningskrav, ogsaa til saadanne Statsbaner, der er anlagt eller fremtidig maatte blive anlagt ud fra andre Hensyn, end om de kan betale sig, for at op hjælpe en Egn eller lignende, ved at foreslaa, at saadanne Baner, til hvilke efter deres Trafik Forrentning ikke eller i hvert Fald ikke for Tiden kan paa regnes, holdes udenfor et saadant Forrentningskrav. Kommissionen er dernæst enig om, at naar Kravet om Forrentning stilles til en Virksomheds Ledelse, er det nødvendigt, at der ogsaa gives Ledelsen den til disse Kravs Opfyldelse fornødne Dispositionsfrihed, eller om man saa vil: man kan ikke paalægge en Ledelse et saadant Ansvar og saa samtidig formindske dens Ansvar ved at binde Hænderne paa den. Kommissionen har overvejet, hvilke Beføjelser

der under disse Omstændigheder nødvendigvis maa tillægges Administrationen og munder for Statsbanernes Vedkommende ud i følgende fire Forslag, som jeg kort skal gennemgaa nærmere.

Før det første, at Rigsdagens Indflydelse paa Taksterne som hidtil bevares i den Henseende, at Rigsdagen fastsætter Maksimaltaksterne, men at der sker en Udvidelse af Ministerens og Generaldirektørens Beføjelse til at foretage Takstnedsættelser i Forhold til disse Maksimaltakster. Endvidere, at den hidtil stærkt detaljerede Specifikation paa Finansloven af de forskellige Konti gøres mindre vidtgaaende, og at Motiveringerne i Finanslovsanmærkningerne fremtidig kun opfattes som det, de kan være paa det tidlige Tidspunkt, da Finansloven udarbejdes og forelægges, nemlig som orienterende og foreløbige, medens de i dette Øjeblik opfattes som bindende Forudsætninger for Bevillingerne. At der dernæst forlanges optaget en Rente af 5 pCt. af den af Staten i Banerne anbragte Kapital med Fradrag af Kapitalen for de for omtalte ikke-forrentbare Baner, samt at Banernes Afskryvningsregler ændres saaledes, at disse Beløb kan bestride Udgifterne til Fornyelsen af udslidte eller foreldede Anlæg og Materiel. Endelig for det fjerde, at Styrelsesloven ændres saaledes, at Loven alene fastslaar Hovedlinierne for Organisationen, medens Detaillerne kan fastsættes og ændres dels administrativt og dels paa de aarlige Normeringslove.

Hvad for det første Takstspørgsmaalet angaar — og nu kommer jeg altsaa til det ene af de her foreliggende Lovforslag —, hævdes det af Kommissionen, at en af de vigtigste Betingelser for, at Kravet om en forretningsmæssig Drift af Banerne kan opfyldes, er den, at der gives Styrelsen tilstrækkelig Bevægelsesfrihed paa Takstomraadet. Banedriften er ikke monopoliseret, den har maaske haft noget af den Karakter, men den er ikke længere nogen monopoliseret Virksomhed. Fra alle Sider trænges Banerne af Konkurrenten: mellem Land og By af Person- og Lastbilruiter, fra Havn til Havn af Dampskibe, Motorskonnerter o. s. v. Selv om derfor en ensartet Takst for samme Befordringsafstand hele Landet over stadig bør tilstræbes, er det paa den anden Side umuligt, at Banerne kan hævde sig i denne af Udviklingen og Landets geografiske Forhold skabte Konkurrence, hvis ikke man giver dem den fornødne Beføjelse til at kunne ændre og afpasse deres Takster efter stedlige og øjeblikkelige Forhold.

Ud fra disse Betragtninger foreslaas da